

Evaluarea sindroamelor mari geriatrice a relevat ponderea acestora în grupul vârstnicilor vulnerabili, cea mai mare pondere a avut-o sindromul algic – 91,93% de cazuri, cu valoarea medie a scorului Scalei Vizuale Numerice (SVN) – $4,88 \pm 0,12$ de puncte, următorul a fost sindromul de cădere – 61,29% de pacienți, iar la 83,22% de pacienți a fost stabilit un risc crescut de recidivă a căderii. În grupul pacienților incluși în studiu, sindromul de cădere s-a soldat cu consecințe traumatice la 21,29% de cazuri. Sindromul de constipație a fost stabilit la 59,67%, incontinență urinară – 55,80%, sindromul depresiv - 53,87% dereglări cognitive - 23,62% de pacienți vârstnici, sindromul de deshidratare – 23,22% de cazuri, sindromul de malnutriție a fost diagnosticat la 11,93% de cazuri de pacienți.

Evaluând statutul senzorial al pacienților a fost stabilită ponderea hipocuziei de 49,03% și a scăderii acuității vizuale la un procent de 75,48% de vârstnici din studiul dat.

Concluzie. Conform datelor obținute cele mai frecvente sindroame geriatrice depistate la vârstnicii incluși în studiu sunt sindromul algic, de cădere și constipație. Pacienții vârstnici cu multiple sindroame geriatrice au avut o calitate a vieții precară. Cei mai afectați itemi au fost energia, somnul, durerea și abilitatea fizică.

Cuvinte-cheie: vulnerabilitate, sindroame geriatrice, vârstnic.

ASPECTE BIOETICE ALE ACUPUNCTURII ÎN MEDICINA MODERNĂ

Tudor Turchin, student, anul V. Medicină

Facultatea de Medicină nr.1

Coordonator științific: *Vitalie Ojovanu*, dr. hab. în filos., conf. univ.

Catedra de filosofie și bioetică, Universitatea de Stat de Medicină

și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Chișinău, R. Moldova

tudorturchin1234@gmail.com

BIOETHICAL ASPECTS OF ACUPUNCTURE IN MODERN MEDICINE

Acupuncture is a traditional method of treatment through which we obtain benefits without subjecting the body to adverse effects. A bioethical aspect that I want to highlight in this article is the principle of non-harm

that has as its primary purpose „Primum non nocere”. Clinically, medical staff should not do anything that would intentionally harm patients and should not offer ineffective treatments just for the need to assert themselves as a specialist. Therefore acupuncture comes as a salvation, making the connection between bioethics and modern medicine.

Medicina tradițională reprezintă un tratament natural, o metodă prin care obținem beneficii fără a supune organismul efectelor adverse. Majoritatea medicilor pot alege tratamentul standard pentru o anumită patologie cronică, dar nu toți optează pentru o ramură a medicinei în care se pune accent pe prevenție, în care preparatele farmacologice nu au un rol atât de esențial, iar în centru este poziționat pacientul, dar nu patologia sa. Un loc destul de important în medicina naturistă îl ocupă acupunctura, care nu substituie, dar completează medicina modernă. O deosebire destul de mare dintre medicina orientală și cea occidentală este că ultima divizează „întregul” în părți componente, astfel, sperând că vor înțelege totul despre „întreg”. Medicina orientală pornește de la general spre particular, concluzionând că omul este mult mai important decât suma organelor sale [1].

Acupunctura prezintă o filosofie, o metodă de tratament și de profilaxie a patologiilor, care a fost descoperită prima dată cu mai multe milenii înainte de Hristos, dar primele tratate scrise au ajuns la noi cu 3000 de ani până la era noastră. Cel mai vechi tratat de medicină tradițională chineză în care este bine prezentată baza acupuncturii (*Nei Jing Su Wien*) a fost scris între anii 1000 și 400 î.e.n. și explică dialogul dintre împăratul Huang Di (*Galben*) și unul dintre doctorii săi Qibo [2]. Cartea este formată din 2 texte, fiecare conține câte 81 de capitole, formatul fiind alcătuit dintr-un întreg set de întrebări și răspunsuri. În primul text este specificat fundamentul medicinei tradiționale chineze și metodele de diagnostic. În al 2-lea text se discută acupunctura în detalii la fel sub formă de dialog, începând de la substratul filosofic și terminând cu impactul tratamentului asupra patologiei [3].

Pe continentul european printre primii care au promovat și au studiat acupunctura sunt francezii. George de Morant a cercetat amănunțit cartea „*Nei Jing Su Wen*” timp de 2 decenii, apoi a elaborat propriului său tratat „*L’acupuncture chinoise*” apărut în 1939, iar Darras o traduce integral în franceză (1982). Această lucrare a rămas timp de câteva decenii un adevărat ghid pentru cei care au răspândit acupunctura în occident [4].

În România primele noțiuni despre acupunctură sunt elaborate de N. Vătămanu în „*Reflexoterapia moderna*” din 1934, dar abia în 1958 a fost recunoscută de Ministerul Sănătății și aprobată în practica medicală [2].

Acupunctura în China modernă s-a dezvoltat preponderent după cel de-al doilea război mondial, necesitatea principală fiind aplicarea acestora în scop analgezic. Între anii 1949-1977 au fost publicate peste 8000 de articole în diferite reviste, adică de 27 de ori mai multe decât în prima jumătate a sec. XX-lea. Datorită datelor publicate putem afirma că dezvoltându-se acupunctura s-a transformat într-o emblemă medicală pentru China [5].

Medicina tradițională chineză presupune că o persoană supraviețuiește atât timp, cât prin organismul său circulă energia. De aceea fundamentul acupuncturii este considerat că ar fi bioenergetica umană, o anatomie ascunsă care afectează starea de sănătate a unui pacient și cuprinde de obicei centre de forță vitală.

Mecanismul de acțiune al acupuncturii rămâne a fi destul de dificil de înțeles în primă fază. Pentru a fi explicat au fost descoperite 2 teorii care ar sta la bază: neurovegetativă și neuroendocrină [8]. Teoria neurovegetativă presupune că atât sistemul nervos somatic, cât și cel vegetativ formează un tot întreg. Funcția de coordonare se manifestă prin mai multe tipuri de conexiuni: reflexele visceroviscerale: iritarea unui organ intern poate schimba funcția altui organ; reflexele viscerosomate: iritarea organelor interne se reflectă în funcția sistemului nervos somatic și structurilor pe care le inervează; reflexele somatoviscerale: schimbarea activității organelor interne în urma iritării structurilor somatice. Teoria explică o porțiune din acupunctură pe înțelesul medicilor din occident, punându-se accent pe explicarea științifică [9].

În anul 1970 în urma unei ample cercetări A. Benichou a ajuns la concluzia că datorită înțepăturii acului se formează un micro stres care declanșează o reacție de apărare. Efectul acestei reacții formează un răspuns neuroendocrin rezultatul fiind de natură terapeutică. În urma destrucției tisulare provocată de ac se eliberează substanțe vasoactive care de asemenea constituie un fragment din efectul acupuncturii. Cele mai întâlnite substanțe biologice active sunt: histamina, acetilcolina, serotonina, prostaglandinele ș.a. Această descoperire reprezentând teoria neuroendocrină care ar putea fi un bun argument pentru impactul acupuncturii în profilaxia și tratamentul diferitor maladii [10].

Experiența aplicării pe larg a acupuncturii a evidențiat și o serie de probleme ce țin de domeniul bioeticii. Astfel, un principiu bioetic esențial din cadrul practicii acupuncturii este cel al non-vătămării, care presupune că beneficiile tratamentului trebuie să domine în fața riscurilor. Intenția morală a medicului de a trata ar putea fi bună, dar poate avea efect negativ asupra pacientului. Un exemplu ar putea fi efectuarea unui administrării unei aplicații de acupunctură care, într-un caz individual, se dovedit a fi dăunătoare.

Alt principiu cu potențial de aplicare în acupunctură și, implicit, în medicina tradițională, este principiul integrității terapeutice. Problema principală o reprezintă tratamentul organismului în întregime și acordarea unei deosebite atenții întregului sistem, nu doar unei părți componente, care ar rezolva problema doar dintr-un punct de vedere. Ideea principală aparține luptei pentru organism, iar în cazul dat medicul este cea persoană care, prin aportul său personal, aduce un echilibru semnificativ între sănătatea fizică și cea spirituală. Un exemplu potrivit ar fi întrunirea unor cadre medicale din diferite specialități pentru a discuta și soluționa un caz comun. Dificultatea începe atunci când fiecare își expune punctul de vedere din perspectiva propriei specialități, astfel apar contradicțiile, punând în prim plan boala, dar nu pacientul. Rolul acupuncturii în integritatea terapeutică este de a atribui legătura dintre toate sistemele, unindu-le și formând un tot întreg oferindu-ne posibilitatea de a trata armonios.

Acupunctura susține că organele și funcțiile corpului se află în corelație cu un punct de pe tegument. În momentul apariției unei perturbări a funcției organului la acest nivel, punctul devine dureros la palpare, adică apare un dezechilibru al metabolismului energetic [2]. Procedura se caracterizează prin înțeparea unui punct biologic activ, care este localizat la nivelul pielii și a stratului subcutanat, scopul fiind restabilirea circulației și echilibrului energetic [7].

Pe lângă activarea substanțelor vasoactive acupunctura dezvoltă și alte efecte:

Metabolice – în 1974 Van Nghi a demonstrat că are loc o scădere a nivelurilor plasmatică ale lipidelor și colesterolului sub influența acupuncturii. *Sanguine* – s-au observat modificări semnificative ale numărului de hematii și leucocite atât creșterea, cât și scaderea lor, modificări care nu mai apăreau dacă se înțepea alături de punctul activ. *Endocrine* – Între anii (1965-1968), Bratu și Ionescu Târgoviște au obținut scăderi până la 75%

ale eozinofiliei înlocuim injecția cu ACTH cu o întâpătură în unele puncte active. Studiul a arătat că au fost obținute scăderi mai mari după acupunctură. Astfel obținem mai multe avantaje, în primul rând prin acupunctură tratăm pacientul natural și obținem rezultate, în al doilea rând nu introducem o substanță hormonală care pe lângă scopul terapeutic, dăunează altor organe. *Neurologice* – În 1978 Jean Bossy a demonstrat că există o legătură între piele și măduva spinării prin fibrele nervoase care leagă o zonă cutanată precisă de o zonă neuronală definită a măduvei. De aceea meridianele ar putea fi definite ca linii imaginare care ar exprima prezența legăturilor nevraxiale dintre zonele cutanate și centrii nervoși.

Toate aceste efecte pe care le creează acupunctura demonstrează ca de fapt medicina orientală și cea occidentală au același fundament, dar explicații diferite, un argument ar putea fi că societatea și cultura se bazează pe o filosofie de viață diferită. Dacă am compara Cartea de medicină internă a Împăratului Galben și Canonul lui Hippocrates am înțelege că sunt două puncte de vedere diferite asupra medicinei. În schimb dacă le-am studia aprofundat am observa că reprezintă numeroase asemănări [11].

Pentru a trata pacientul de patologia dobândită avem nevoie de un diagnostic exact, de aceea în acupunctură sunt patru tehnici de diagnostic: *inspecția* – observarea schimbărilor patologice la nivelul feței, limbii, corpului, secrețiilor; *auscultația* – vorbirea, respirația, tusea, eructațiile; *anamneza* – datele generale despre pacient: vârsta, tratamente urmate de pacient, starea de sănătate etc.; *palparea* – se palpează în primul rând pulsul (orice modificare a funcțiilor organelor interne influențează pulsul) [12]. Dacă am analiza mai bine diagnosticul în acupunctură și diagnosticul în medicina internă printr-o simplă comparație în primă fază, observăm asemănările celor patru tehnici de diagnostic. Astfel, putem înțelege că de fapt cele două abordări asupra medicinei au aceeași bază, dar concepte diferite în tratarea pacientului.

Pe parcursul ultimilor ani în rândul populației s-a dezvoltat ideea necesității unui tratament cât mai puțin dăunător organismului. Cea mai importantă cauză care a declanșat acest mod de gândire este pandemia care, în urma infectării cu SARS-Cov-2, pacienții erau supuși unui tratament amplu care includea: antivirale, antibiotice, antiagregante, antiinflamatoare, anticoagulante etc. În realitate problema constă atât în administrarea preparatelor, cât și în reabilitarea organelor interne la etapa postcovid. Pe de o parte, în aspect teoretic pacienții se tratau, iar, pe de altă parte, la ei se

afectau și alte organe, provocându-se un șir întreg de complicații cum ar fi afectarea rinichilor, ficatului etc. Prin urmare acupunctura ar contribui atât la dezvoltarea imunității pacientului, scopul fiind profilaxia, cât și la recuperarea pacientului. Se presupune că principiile și ideile de care se folosește medicina tradițională chineză vor contribui la dezvoltarea medicinei viitorului, deoarece producția în exces de medicamente și administrarea lor, a dus la dezorganizarea organismului, iar drept consecință a apărut o suprapunere de simptome, cu tablouri clinice dificil de diferențiat [13].

Dacă am analiza cheltuielile statului în cazul tratamentului unei maladii în mod obișnuit, conform protocoalelor în vigoare, și impactul tratamentului cu o metode tradiționale, acestea se reduc vizibil. Prin urmare schemele de tratament ar putea fi modificate, având rezultate mai bune, argumentul de bază fiind lipsa efectelor negative, dar întrebarea finală ar fi: Suntem pregătiți pentru o astfel de schimbare?

Una dintre soluții în cazul nostru ar putea fi, în primul rând, informarea mediciniștilor despre punctele forte, dar și lacunele pe care le oferă un anumit tip de tratament, astfel încât atunci când vor ajunge medici în practică deplină, să posede abilități de a îndruma societatea despre posibilități mai extinse ale medicinei. La baza realizării unei legături armonioase dintre medicina tradițională chineză, sau medicina Orientului extrem, și medicina modernă, poate contribui potențialul bioeticii, domeniul care abordează problema principiilor morale și necesitatea respectării vieții. Scopul final ar fi tratamentul organismului fără dăunare, de aceea medicina holistică va rămâne atât o metodă de vindecare, frecvent folosită în trecut, cât și un suport de utilizare eficientă pentru următoarele generații.

Referințe bibliografice

1. Лакуста В. Н. Лин Чжи Шэн Чжень цзютерапия болевых синдромов и неогложных состояний. Кишинев, «МАГА», 1995, с.253-254.
2. Chirilă P. ș.a. Medicina naturistă. București: Editura Christiana, 1987, pp.28-30.
3. Tratatul Împăratului Galben. În: <https://ro.scribd.com/document/415204430/Imparatul-Galben-pdf> (accesat: 29.08.2022).
4. Chirilă P. ș.a. Medicina naturistă. București: Editura Christiana, 1987, pp.31-34.
5. Хоанг Бао Тяу, Ла И Куанг Ниеп. Иглоукалование. Пер. с вьет. М.: Медицина, 1989, с.123-124.

6. Ionescu-Tîrgoviște C. Teoria și practica acupuncturii moderne. București: Editura Academiei Române, 1993, pp.235-236.
7. Chirilă P. ș.a. Medicina naturistă. București: Editura Christiana, 1987, pp.31-32.
8. Гаава Лувсан. Очерки методов восточной рефлексотерапии. Новосибирск: Наука. Сиб. отд-ние, 1991, с.432-433.
9. Лакуста В. Н., Ионеску-Тырговиште К. Традиционные основы акупунктуры. Кишинёв: «Мага», 1995, pp.520-52.
10. Лобко П. И. и др. Вегетативная нервная система: Атлас. Учеб. пособие. Мн.: Выш. шк., 1988, с. 271-272.
11. Chirilă P. ș.a. Medicina naturistă. București: 1987, pp.35-36.
12. Benichou A. La peau et l'acupuncture. Paris: Meridiens, 1970, pp.68-69.
13. Гапонюк П. Я. и др. Акупунктурная (рефлекторно-пунктурная) терапия: Топография точек. Ярославль: Верх.-Волж. кн. изд-во. 1983, с.269-270.
14. Brătilă Florin, Pârnu Elena. Diagnosticul în acupunctură. București: Editura Raco, 1995, pp.33-34.
15. Ромоданов А. П., Богданов Г. Б., Лященко Д. С. Первичные механизмы действия иглокальвания и прижигания. Киев: Головное изд.-во «Вища школа», 1984, с.111-112.